

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๙
วันศุกร์ที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๘
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

๑. ในการประชุมครั้งนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้เชิญประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดิน และเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน มาให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่และข้อเสนอแนะเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการร่างรัฐธรรมนูญ สรุปสาระสำคัญของการประชุม ได้ดังนี้

ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินได้เสนอความเห็น ว่า ควรกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมถึงองค์ประกอบ วิธีการได้มาและวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ตรวจการแผ่นดิน ไว้เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ดังนี้

(๑) เพิ่มอำนาจในการตรวจสอบการทุจริตในภาครัฐ โดยกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการและกรรมการเป็นรายบุคคล เพื่อให้ผู้ตรวจเงินแผ่นดินสามารถตรวจสอบการทุจริตในภาครัฐทุกระดับ

(๒) การกำหนดให้มีกลไกอันมีผลเป็นสภาพบังคับ ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินมีข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานของรัฐที่ได้รับการร้องเรียน แต่หน่วยงานนั้นไม่ดำเนินการโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือเป็นการทำผิดวินัยเช่นเดียวกับการกระทำที่ฝ่าฝืนมติของคณะรัฐมนตรี

(๓) กำหนดให้มีมาตรการคุ้มครองชั่วคราวเป็นระยะเวลา ๓๐ วัน ให้แก่ผู้ที่ยื่นเรื่องร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบว่าคำร้องของผู้ร้องเรียนมีเหตุผลหรือไม่ เพื่อเป็นการป้องกันสิทธิของประชาชนในเบื้องต้น

(๔) กำหนดเกี่ยวกับการดำเนินการเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งที่ผ่านมาสำนักงานผู้ตรวจเงินแผ่นดินได้รับจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ จึงเห็นควรเสนอให้กำหนดให้องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบอำนาจรัฐมีงบประมาณ โดยอาจกำหนดให้องค์กรดังกล่าวได้รับจัดสรรงบประมาณในอัตราร้อยละ ๑ หรือ ร้อยละ ๐.๗๕ ของงบประมาณแผ่นดินทั้งหมด

(๖) คงความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดินไว้เช่นปัจจุบัน

นอกจากนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นเพิ่มเติมว่า ร่างรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นควรคงอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินในการติดตามและประเมินผลการบังคับใช้รัฐธรรมนูญไว้ต่อไป เพื่อให้มีข้อมูลว่าหน่วยงานต่าง ๆ มีการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญเพียงใด มีกฎหมายที่ออกตามความในรัฐธรรมนูญมีจำนวนเท่าใด รวมทั้งผลกระทบที่มีต่อประชาชน พร้อมทั้งกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่มีความเป็นกลางสามารถเสนอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้ในกรณีที่มีความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการบังคับใช้รัฐธรรมนูญเพื่อทำให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองมากยิ่งขึ้น

๒. ที่ประชุมได้พิจารณาบทบัญญัติในหมวด ๓ “สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย” ของร่างรัฐธรรมนูญที่คณะอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญได้จัดทำขึ้นตามแนวทางที่ได้รับมอบหมาย ต่อจากการประชุมครั้งก่อน โดยในการประชุมครั้งนี้ได้พิจารณาบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดกฎหมายที่ตราขึ้นต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นการเจาะจง โดยต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย และการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมต่อประชาชนชาวไทยไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ จะกระทำมิได้ ซึ่งที่ประชุมได้มีการพิจารณาถึงความเหมาะสมในการบัญญัติความว่า “...ต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการกำหนดขอบเขตหรือการจำกัดสิทธิเสรีภาพไว้ด้วย” ทั้งนี้ เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้กฎหมายที่มีบทบัญญัติจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จะต้องระบุมาตราของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องไว้ด้วย แต่เมื่อมีการยกเลิกรัฐธรรมนูญและประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ การระบุเลขมาตราที่อ้างอิงรัฐธรรมนูญไว้ในกฎหมายจึงสร้างความสับสนในการอ้างอิง ดังนั้น ที่ประชุมจึงเห็นควรวางหลักการในการตรากฎหมายที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลจะต้องมีการระบุถึงเหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพเท่านั้น โดยไม่ต้องอ้างเลขมาตราของรัฐธรรมนูญอีก เพื่อให้สามารถตรวจสอบการตรากฎหมายฉบับดังกล่าวได้

นอกจากนี้ ที่ประชุมได้พิจารณาบทบัญญัติว่าด้วยความเสมอภาคของบุคคลตามกฎหมาย และความเสมอภาคระหว่างชายและหญิง ที่ประชุมได้พิจารณาความเป็นไปได้ในการใช้ถ้อยคำว่า “บุคคล” เนื่องจากเป็นคำที่มีความหมายครอบคลุมทั้งชายและหญิง แต่เนื่องจากที่ประชุมมีข้อกังวลว่าการใช้ถ้อยคำว่า “บุคคล” นั้นอาจทำให้เข้าใจว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ให้ความสำคัญกับความเสมอภาคระหว่างชายหญิง เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญที่ผ่านมา ที่ประชุมจึงเห็นควรให้ระบุให้ชัดเจนว่า “ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน” ในการนี้ ที่ประชุมได้มีการอภิปรายในประเด็นความเท่าเทียมกันระหว่างผู้ที่มีสัญชาติไทยและคนต่างด้าวว่าจะมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกันภายใต้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้หรือไม่ ซึ่งในประเด็นนี้ที่ประชุมมีความเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้นเป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่มีสัญชาติไทย สิทธิเสรีภาพของคนต่างด้าวนั้นจะเป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ และตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณีอยู่ อย่างไรก็ตาม ในขั้นนี้ที่ประชุมเห็นควรให้การพิจารณาบทบัญญัติในส่วนนี้ไว้ก่อน และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญปรับปรุงร่างมาตราที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับความเห็นของที่ประชุมด้วย

นางสาวดวงจิตร์ ก่อเจริญวัฒน์
 วิทยาการเชี่ยวชาญ
 ผู้สรุปผลการประชุม
 นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง
 เลขานุการกรรมการ คนที่สอง
 ผู้ตรวจทาน